Eugenijus Ališanka

stuburo tik punktyrai

Eugenijaus Ališankos poezijos knygos:

Lygiadienis, Vilnius: Vaga, 1992.

Peleno miestas, Vilnius: Regnum, 1995.

Dievakaulis, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 1999.

Iš neparašytų istorijų, Vilnius: Vaga, 2002.

Exemplum, Vilnius: Vaga, 2006.

Jeigu, Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2011.

City of Ash, Evanston: Northwestern University Press, 2000. (JAV)

Gudaben, Sätaröd: Ariel, 2002. (Švedija)

Божья кость / Dievakaulis, Sankt-Peterburg: Symposium, 2002. (Rusija)

Aus ungeschriebenen Geschichten / Iš neparašytų istorijų, Köln: DuMont, 2005. (Vokietija)

Iz nenapisanih zgodb, Ljubljana: Apokaplipsa, 2008. (Slovėnija)

Uit het archief van ongeschreven brieven, Leuven: Uitgeverij P, 2010. (Belgija)

From Unwritten Histories, Austin: Host Publications, 2011. (JAV)

Exemplum, Berlin: Suhrkamp, 2011. (Vokietija)

Eugenijus Ališanka

stuburo
tik
punktyrai

eilėraščiai

LIETUVOS
RAŠYTOJŲ
SĄJUNGOS
LEIDYKLA

UDK 821.172-1
Al-124

Knygos išleidimą parėmė

Apipavidalinimui panaudotos
Eugenijaus Ališankos nuotraukos

ISBN 978-9986-39-881-3

tarp šiaurės ir pietų
maudžia prakaituoja pusiaujas
stuburo tik punktyrai

slanksteliai: atlantas

ieškant basilisko

tiesiai eik kokį trečdalį gyvenimo
stovės ten toks miestas
iš tolo užuosi
jam tiek metų kad daro po savimi
laidoja po pamatais

rūsiuose agurkai ir bulvės nuo praeito karo
aklose akyse blyškūs daigai
stiklainiai išsproginėję
žiurkių dinastijos
senesnės už bažnyčias

gyvena ir keli parfumeriai
atsidarę parduotuves bokšto papėdėje
prasivėrę langus vasarą
erzina sugužėjusius mugėn
kaimiečius

o dar ta broga ir anglies smalkės
iš kaminėlių
salsvas dūmas iš karčemos
tai tik rankų darbo tabakas dar ne žolės laikai

tiesiai eik kokį trečdalį gyvenimo
paskubėk nes ilgiau užgaišęs
būsi per senas tam miestui
kol dar su rilke ir trakliu už parankių
prie stalo su alaus bokalu

kol dar naktį matos daugiau nei dieną
net jeigu nežiūri po kojom
į kryželius smūtkelius prie kelio
į moters kojas švytuojančias priešais
fosforines kompaso rodykles kurios varo iš proto
rodo šiauriau visada šiauriau

kur turėtų dilgsėti keliarodė žvaigždė
kur žiauresnis klimatas
šąlančios moterys miegančiosios gražuolės
už kiekvieno tamsaus lango
tame mieste kur turi suspėti

tiesiai eik
kol prieisi šakotą kaip ąžuolas sankryžą
patikliam žvilgsniui mirksinčią šviesoforais
iš tiesų dykumą
didelę smėlio pustomą aikštę
prie baltos katedros
čia ir ištiks tave pirmasis pasimatymas

toliau negaliu padėti
čia tau ne *bildungsroman* ar *bildungsgeschichte*
nežadu būti senamadiškai korektiškas
toliau ieškok pats

arba kaip tadeuszas
tamsiame šiltame
grublėtomis sienomis
gilyn nusidriekiančiame
rūsyje
turėdamas omeny *vestibulum vaginae*

arba pasuk vilnelės link
pro nusilupusius užupio fasadus
link bastėjos
prieisi ten urvą ir kaulus
moterų vyrų
šunų kačių netyčia į miestą atklydusių
stirnų ir ožkų šimtmečiais tvyrančią
smarvę

net jeigu ten jų nėra
urvo stirnos nei smarvės
jeigu net nėra to miesto
vis tiek turėk po ranka kišeninį žibintuvėlį
dujinį balionėlį mažą veidrodį
privalomą turisto komplektą
kai leisies į savo tamsiąją veido pusę
ieškoti basilisko

langas

nieko nematau (viena beždžionėlė)
už mano lango tikriausiai pavasaris tikriausiai varnėnai
pilnom burnom sliekų
nieko negirdžiu (antra beždžionėlė)
stiklu ropinėja dulkės kol negyvenau
kol gliaudžiau laikrodžius ieškodamas nesukirmijusio laiko
musės akis pražiūrėjo į horizontą
tuštinos iš tos laimės
nieko nesakau (trečia beždžionėlė)

čiumpu valiklį neapsikentęs ir puolu blizginti stiklą iš abiejų pusių
ne veidrodis juk turi dvi puses maivykis kurioj nori
būk vyras ar moteris
blizginu kol stiklo nebelieka taip sakyčiau jeigu būčiau vyras
jeigu moteris – sakyčiau tobulai švarus
kaip eilėraštis kurį kada nors parašysiu
tik aš žinosiu kad jis kažkur yra

o šiandien saulei tekant matau
po langu negyvas varnėnas
negyvas kaip vakarykštis laikraštis
pora tamsių pūkelių ant stiklo štai tau ir eilėraštis
turėjau pernakt budėti šiapus tobulybės
ir maivytis kaip beždžionėlė prieš veidrodį
rodyti grimasas pasauliui ir varnėnui
naiviam skaitytojui

mano buvusios

pasakojo viena kitai istorijas
nebuvo laimingos
išsiskyrusios prieš daugelį metų
liko tik žodžiai vien susigulėję žodžiai
kaip megztinių stirtos komodoje
kol kandys išskirs juos

apie ką kalbėjo apie makiažą
dizainerių lytinę orientaciją
ar psichikos matricos ribas
vargu bau nebuvo tokios protingos ir gražios
gražios ar protingos
buvo nelaimingos

tos dvi knygos mano lentynoje
laukiančios nesulaukiančios švelnaus
pirštų prisilietimo
pasakojo viena kitai istorijas
apie vyrus kurie jas seniai paliko

nebuvo protingos tenka pakartoti
taip ir nesuprato
kad pasakoja istorijas apie vieną
tą patį autorių

kava su stirna

jei nesiveržia iš tavęs
nepaisant nieko,
nedaryk to
Charles Bukowski

geriu kavą su stirna
dešimtą valandą ryto

stirna negeria kavos
stirna pusryčiauja kartu su manimi
atokiai alyvų kalno papėdėje

kai susitinka mūsų žvilgsniai
atstumas tampa laiku
du atsitiktiniai įsimylėjėliai
vienas pasiryžęs bet kurią akimirką
nutraukti santykius
jo netenkina status quo

kitas seniai nebetiki meile
iš pirmo žvilgsnio

du baikštūs žvėrys dvi planetos
kurios suartėja tik eilėraštyje
kurios sukas aplinkui
nematomą juodąją skylę

iš kur žinau

iš netiesioginių meilės įrodymų
iš protuberantų kurie išsiveržia
nepaisant nieko
iš ašarų dilgsėjimo paširdžiuos
baimės gyvuliškos baimės
žmogiškos laimės

geriu kavą su stirna
šalia geria bukowskis
su juo kavos neišgersi
su juo tik baltoji iki baltųjų naktų

pragaras skirtas vienišiams
čia jis apie meilę kuri veržias
nepaisant nieko
nepaisant alzheimerio ar vėžio

skaitau apie meilę rašau apie stirną
vis mažėja atstumas
tarp skaitomų ir rašomų knygų
jau parašiau eliotą ir rimbaud
dabar girtuoklių eilė

vis mažėja skirtumas
tarp meilės ir atsitiktinio eilėraščio
jeigu nesiveržia iš tavęs
nepaisant nieko
nedaryk to

per vėlu charli
mokytis nebūti
per vėlu

jaunystėj visi mes šekspyrai

jeigu tąsyk
kai jaunas buvau kaip teliukas
būčiau pabučiavęs gražiau
tą mergaitę kuri ėjo į aktores
ir po metų išėjo
gal ir aš būčiau ėjęs į žmones
su gerom naujienom iš danijos

ir mano ofelija dar daug ko nemokėjo
susidaužėm priekiniais dantimis
tarsi dvi joriko kaukolės

man regis ją net mylėjau
ofeliją ne tą mergaitę
o dantys buvo kieno
kažkoks italas tą vakarą traukė *felicita*
netinkamas fonas tragedijai
bet jau įpratau prie nekokybiškų dekoracijų
suvelto scenarijaus
mano režisierius mato pasaulį pernelyg stambiu planu
jam tik būti ar nebūti

išėjo mergaitė iš mano gyvenimo
jeigu tąsyk būčiau kitaip pabučiavęs
gal ir man būtų tekęs gražesnis vaidmuo
ne murzino duobkasio

LM nr. 3294, arba ugnies pinkodas

stasiukui, vis dar pakeliui namo

prakurom literatūra ir menas
ne rankraščiai
dega kaip velnias

kaip dega velnias

vėjuotą dieną
lapas po lapo atsikratau kultūros
pradedu nuo eilėraščio
japono jakučigavos
budos veidas
kas akimirksnį mainos
ieškotojo sieloje

kyla eilutės tiesiai dievui į ausį
jeigu dievo nėra
tuomet vėjui viskas leista

stebeilijuos į pravirą krosnį
į liepsnojantį budą
siela sugrubusiom akim
vėjas šiaip atgrubnagis
žarsto lapus iš tuščio į kiaurą
kitoj eilėraščio pusėj plyksteli didingi žodžiai
didžiosiomis švininėmis raidėmis
apie dvasios diduomenę
kurios dvasią bandė prisikviesti
spiritualistas thomas mannas
po krištolinės nakties

nespalvotos prieštvaninės nuotraukos
trumpam atgauna spalvas
gyvenimas trumpam grįžta į skaitmeninės
fotografijos amžių
skaičiai ir pinkodai nemiršta

vyzdžiai juodi kaip anglys
anglys kaip budos vyzdžiai

stasiukas pamirė prigėrė vakar juodai

kas per juokai
gi pats stasiukas šitaip juokauja
rubrikoje *esė*
neva įmetęs tokį sms bičiuliams į pašto dėžutę
velniuko nurodymu balandžio pirmąją
ištikimas mažybinėms mirties formoms
ištikimas dzūkelis

jeigu numirei, tai nerašyk
geriau eik ir skaityk pomirtinius laikraščius
ir pomirtines knygas

taip ir padarė

ėjo ir skaitė ir ėjo
einu ir skaitau
pomirtinius laikraščius

prakurom ta literatūra
prakurom tas menas
šyla jau krosnis
jau nebetoli stasiuk namai

asmenukė su t.s. eliotu antrame plane

nusistovi karščiai
ne šitų platumų ne šiems čiabuviams
kurie slepia širdis pelkių akivaruos
ir vėliau neberanda o tada griebias
bet kokio šiaudo siurbias čiulpia dvėsuoja skečia kojas rankas
prakaito lašuose daugiau druskos nei degių medžiagų

bevaisiai kūnai sakytų tomas sternsas eliotas
trink netrynęs vieną į kitą
neduoda kibirkšties tik slysta nesilaikydami taisyklių
plūduriuoja negyvosios jūros paviršiuje
vyrai lengvesni už moteris
moterys lengvesnės už debesis
kurie išmetę inkarus stovi vakarinėje horizonto prieplaukoje
ir laukia dienos atomazgos

niekas nežino
iš kur randas vaikai iš dulkių kamuolio pakilusio žvyrkely
iš kamuolinio žaibo iš suskilusios geldos
iš galaktinio ūko iš gaktos plaukelių iš ąžuolo rąsto
jeigu ir žino per tokius karščius mirksta
būsimų pelkių akivaruos
negalvodami apie vaikus

apie ką tuomet gal tiesiog apie nieką
kalba jie mėgsta šaltibarščius su bulvėm
kai grįžta iš pliažo
raudonais kūnais ir tuščiais skrandžiais
gamta nemėgsta tuštumos sakytų tomas sternsas eliotas
jeigu nebijotų banalybės
jeigu nebijotų tuščiavidurių žmonių

kalba jie mėgsta poeziją
trina žodį į žodį per pačius karščius
vienas dievas težino gal dar keli atstumti angelai
ko jiems trūksta šioje platumoj

nepavykęs

jaunas būdamas dedikavau eilėraščius mylimajai
rašiau naktimis rūsyje
taip juos reikėjo ir skaityti
plėšyti po lapą iš knygos
ir vedžioti virš žvakės liepsnos
kol išdegs nereikalingi žodžiai
nors ir taip matės kiaurai

jau pagyvenęs svieto pamatęs dedikuoju kitiems
dažniausiai tiems kurių niekada nemylėjau
rašau rytais
kontoroje kaip prahos žydas
prieš šimtą metų
nieko degint nereikia
kaip japoniškas akmenų sodas
iš kur bepažvelgsi vieno nesimato
o gal ir nėra

iš kur tas įtarimas
kad jis ir yra svarbiausias
iš kur tas duslus garsas
tarsi kažkas belstų į titnago langą
gal tai herbertas akmenų žinovas
baladojas po mirties

kodėl įpusėjęs eilėraštį
išsisaugojau jį kaip visad dėl visa ko
iš tuščio taupumo
ir pavadinau *nepavykęs*
ar čia būtent tas?

po maironio nors ir poezija

rodos dar vakar klausiaus
pavasario balsų
o jau spalis patsai vidurys
ir dar pilnatis naktimis

vėjas toks kad rauna dantis su šaknim

brendu jau beveik visai bedantis
per šūstančių lapų pusnis

iš kur šitoks vėjas
švepluoju retoriškai
tarsi cituočiau klasiką
kryptis rytų nuo paties sibiro
neša lapus nuo senelių kapų
silabotoniniais gūsių vagonais

ir aš norėčiau prikelt
tą kėkštą
po langu
ir išgirsti dar kartą jo klyksmą raudonųjų
serbentų krūme

dabar tik pakeliu
ir švysteliu į orą
nešienautos valstybinės žemės link

iš kur šitoks vėjas
kėkštas skrenda per visą eilėraštį

žiemos rūpesčiai

Ir šiaurys pasišiaušęs vėl mus atlekia gandint.
Kristijonas Donelaitis

ant žiemos nasrai jau vėl rūstaudami grįžta
hegzametru gąsdino kadais kristijonas
bet tęžta sniegas neilgai užsigulėjo
vėl tas užvakar mirt susiruošęs kurmiarausio kupstas
susikūprinęs kaip kapucinas po rudu abitu
grįžta iš kapinių

pabaiga parodijuoja pradžią
vaikai parodijuoja tėvus
o man ką daryt senam kurmiui
dienos šviesos nematančiam grūdelius skaičiuojančiam
kraitį pelenei mokesčių inspekcijai

nesu nekomercinis kaip meko filmas
nesu nepriklausomas kaip lietuviškas trumpametražis
esu trumpų distancijų rijikas
nuo vieno grūdo prie kito nuo kupsto iki kupsto su pritūpimais
gal mest šeimos buhalteriją

ir imtis dienoraščio ar smulkiosios eseistikos
visą savo lauką suknist
ir palikt iki kito pavasario
kol gyvenimo nasrai neužkniso

vėluojantis

šešėlių rimbai per nugarą
vos už kirčio saulėlydis
taip arti būna tik patys artimiausi
dar mirusieji sapnuose
močiutė prisėdo vakar
nieko neklausė ir taip žinojo kad nepridžadins

toj kapinių vietoj kur atgulusi *amžino atilsio*
kaip sakė lapkričio vėjy sloguojantis kunigas
prieš kelias dešimtis metų
jau galima kasti naują duobę

susikiškit tą amžinybę į brevijorius
tuščia žodžių kai įsiklausai
tik žemė brangsta
laiku nusipirkau porą hektarų
po laiko baigiu nagais išakėti

užmirškit meilę
vienintelė mano nuodėmė
norėjau gražesnių saulėlydžių
sakė triero nimfomanė

ir aš ir aš norėjau
pilnom panagėm žemės
nepakeldamas galvos
šešėlių rimbai per pakinklius
meilė po laiko

nepradėtas

pasižiūrėkim kas liko
po kelių dienų švaistymosi peiliu virtuvėje

eilėraštį skaitantis negali apsimesti kad skaito ne eilėraštį
nupjauta tądien kai suabejojau poezijos orientacija
žiūrėdamas filmą apie ginsbergą ir jo šutvę

kiek žemiau kita išspauda
kodėl mes išnaudojame pačius dosniausius
matyt nepatiko daugiskaitos forma
ir apskritai kaip ji atsirado sociopato
vaizduotėje juk turėjau omeny kurčiąją siuzaną
užpirkusią vyno visai mano šutvei po vakaro

dar vieną eilutę išbraukė reikli redaktorė
girdi pernelyg deklaratyvi
iš kur ta meilė nemylimiems
o gaila iš tiesų nežinau iš kur ta meilė
norėjau nusiųst paklausimą
gal žinotų tas
kuris apsimeta skaitantis ne eilėraštį

kaip tuščias soneto butelys
čia viskas aišku čia iš pagyvenusių
vyrų žaidimų
suka ratu kuris kurį pabučiuos
neprisimenu kaip atsirado be jokio konteksto
gal tą pagirių rytą po ilgo vakaro

o šitos gaila
neabejotinai geriausia eilutė
pagardintų kiekvieną tekstą
lėtai mirti vos didesniu greičiu nei gyventi
kodėl ji nukrito dar nepagaunu

gal suprasčiau dėl paskutinės
klimato pokyčiai grėsmingesni negu mano gyvenimo
neturėjau ką pasakyti
žiūrėjau pro langą į kylančią vėtrą
panirau į bendrybes

ne kaži kas bet biguzas
iš kursyvinių raidžių bus

puikų receptą gavau
ilgakojė ulrika iš undinėlės miesto
anądien pasidalijo
žmogaus protas taip sukonstruotas
kad tarp visko atranda ryšį

slanksteliai: ašis

šnipiškių elegija

raudoti už tą raudot negalintį
Jonas Aistis

norėčiau rimtai
nors kartą per pusšimtį metų
apie gyvenimą
gyvenamą puse etato

kita pusė šlaistos nuo ankstyvo ryto
apie darbo biržą konteinerius

norėčiau rimtai
apie mirtį ir dievą
kaip rašo jaunas poetas
po mirties ligi skausmo šviesu

kita pusė taupo elektrą
sėdi prieblandoj su rašalo
buteliu rašytojo skausmas
atlėgęs iki kito prisikėlimo

norėčiau rimtai
apie poeziją
rašomą dešiniąja smegenų puse
kairėj kyla muštynės
veidų kritikui
nepatinka sugėrovo snukis

jeigu rimtai pašnekėtume
iš dūšios
nereikėtų rimuoti žaizdų
plėšyti dvasios pleistrų su visa oda
poezija ne ligoninės priimamasis

kitoj pusėj tik riebiai nusikeikia

pelytei kurią šįryt radau spąstuose

Kaip aprašysi tikslą netiksliais žodžiais?
Romualdas Granauskas

buvo likęs tik pusvalandis
iki vakarienės
gurgiantis skrandis
siuntė žinutes smegenų centrui
kuris buvo ne ryšio zonoje
o jeigu tai būtų pagalbos šauksmas

o jeigu judo akibrokštas
sakykim ryžos pakeisti istoriją
šiandien nevakarieniausiu taškas
vėl ta prakeikta opa taškas
užsuksiu rytoj taškas
visada tavo
o centras neatsiliepia

tik pusvalandis
eilėraščiui apie laikų begalybę
apie spengiančias tuštumoje erdves
apie garstyčios grūdelį
jeigu ne ta lapė kuri netikėtai išniro
lauko pakrašty
atsargi kaip malda
graži kaip trys karaliai

būčiau poetas
imčiau ir parašyčiau:
karvės mūkė debesimis
rašė prozos meistras
dabar mūkiantis jaučiais
iš anapus žodžių

jeigu ne lapė
laukianti pelytės
kurios nesimatė
kurios galbūt ir nebuvo

o turėjo būti
pagrindinis kompozicijos elementas

vakaro debesys mūkė
buvo likęs tik pusvalandis dangaus
ir tą nusinešė pelė
ant savo plikos uodegos

ir jokios metafizikos
nihil ex nihilo

jeigu pelytės nebūtų
ją reikėtų sukurti
ex nihilo

iš mūkimo

ratilais

taip mes ir vaikštome aplink
taip mes ir vaikštome aplink

kažkur girdėta tik trūksta dar vieno žodžio
turėčiau prisiminti
gal iš filmo kuriame moteris geria vaistus
o vyras viskį

kažko jam trūksta

gal meilės nors vargu kas tokiame amžiuje
jos pasigenda
gal tikėjimo bet tai tas pat
gal ne tą režisierius turėjo omeny

gal jam kažkas trūksta

sakykim kaitrinės lemputės siūlelis
nepriklausomai nuo vartojimo laiko
pagal scenarijų poetas
miręs anksčiau negu šoka iš valties

gal ne tą turiu omeny aš
užknisa filmai apie poetus
kurių niekas neskaito
kurie cituoja kitus poetus
ir tai tęsias jau du tūkstančius metų

taip mes ir vaikštome aplink

įkyri nebaigta frazė
panagėj užlūžus rakštis
kurios neištrauksi net moters ilgais nagais
kuri išeis tik su pūliais
su oro burbuliukais iš ežero dugno

aplink ką po galais

tik vienas žodis kurio trūksta
kad eilėraštis nueitų ratilais

odisėjo šešėlis

sakykim ir jaučiui leista mauroti
ne vien auksaburniui jupiteriui
čia ne roma netgi ne itakė
vienoj kaimo pusėj griaudi
gamelano lėkštės
kitoj dunda džembės būgnas
toks didelis kaimas
per vidurį pieva aukštesnė už gyvulį
vien ragai kyšo
toks gilus kaimas
kaip marijanų įduba
vaikšto žmonės pačiu paviršiumi
pėdsakų nepalikdami

štai kaimynas miša neseniai praėjo
dulkėtu vieškeliu plieskiant saulei
po to grįžo užpustytom pėdom
į vieną pusę dar su lena
moteris ryšėjo skarelę slėpė pliką galvą
po chemoterapijos
atgal jau vienas apšepęs
nežinia kur paliko žmoną
toks tuščias kaimas
net nėra kapinių
miša kaimo ahasferas
greičiau odisėjo šešėlis
sustojo pasikalbėt suktinę sutraukti

kaip visad pagavęs įkvėpimą
truktelėjęs iš kokakolos buteliuko
dievų gėrimo
kalbėjo visomis babelio kalbomis
vienu metu
matka rak matka rak
beveik nė žodžio nesupratau
tik melodiją

jau antrus metus negirdžiu jo balso
toks didelis kaimas
ir be kapinių
užtat patogi geografinė vieta
vienoj pusėj rytai kitoj vakarai
toks tuščias kaimas
sako išsikraustė miša į vilnių
dabar geležiniu vilku ten kaukia

tapiau pirmą ir paskutinį kartą

dar kartą šarui

tapyta ir dar kaip tapyta
įkvėpimas nesvietiškas
alveolės kaip variklio degimo kamera
prieš didįjį sprogimą

ir kas gi tapyta
ne daugiau ne mažiau pati visata

klasikai sakė geriau iš natūros
pradžioje turime kopijuoti pasaulį

brandžiame amžiuje
jeigu nesusuka maras džiova ar alkoholis
galime susirasti gražiausią peizažą
ir tapyti velnius arba angelus iš atminties

cinikai antikvarai buvo dar bjauresni
neprabėgs nė penki šimtai metų
ir niekam nerūpės tavo pirsnojimas
tik įtrūkiai sudžiūvusiame aliejuj
kinivarpų sugraužti rėmai

moderniais laikais
buvau postmodernus
išsitraukiau iš rūsio vaikystės diaskopą
ir suprojektavau visatą ant lubų

pars pro toto
štai tau ir dieviškas planas kaip ant delno
teliko nukopijuoti

gėda prisipažinti
nors tam ir yra poezija
kunigo ausis tinginiui
šnipštas išėjo
kaip ir iš viso postmodernizmo
kaip ir iš viso gyvenimo
kuriame per daug įkvėpimo

aliejuotas rankas
tryniau su pemza iki kraujo
šiaip ne taip pavyko

priešingai negu su visata

jos vaizdas įsiėdė akies dugne
bet čia jau kita technika
čia jau tatuiruočių meistro šaro daržas
kiti sako kosmosas

asimiliacijos

tada dar tikėjau
kad dievas važinėja motoroleriu
lekia tarsi beprotis raito aštuoniukes
ar piešia begalybės ženklus kaip pažiūrėsi
protektoriai lyg dantiraštis nesuprasi kas parašyta
bet eina pagaugais nuo teksto

žiūrėk jau ir mano kieme
cypina stabdžiais net parūksta pragaro siera
tokios mat plonos tos lubos ar grindys
kiekvienam savo kaip pažiūrėsi einšteinai
girdis kaip mylis tyli ar griežia dantimis
kiekvienam savo kaip nufilmuosi eizenšteinai
švytintį šalmą nusiima tarsi aureolę

visai kaip mano tėvas
plikėj rėžis nuo šalmo gal aureolės
gal ne to dydžio
šeštajam dešimtmety visi rekvizitai
buvo deficitinė prekė
ir žengia artyn rūstus rūsčiai griaudėdamas
ar paruošei pamokas
ar vėl nosį krapštei
o aš tik spoksau į motorolerį be žado

tada dar tikėjau
kad abu jie iš vieno molio
du sprogstamieji priebalsiai
vienas griaudi aukštai kitas toli
kaip pažiūrėsi

abu mirė
vienas prisikėlė
kaip bežiūrėsi
ne tas apie kurį pagalvojai

pieštuko galas

Gyvenome nuo ateities į šiaurę
Ilya Kaminsky

braižiausi žemėlapį
pieštuko nuograuža
mano vaikystės žemė buvo plokščia
krantai statūs kaip smėlio karjerai
toliau tik juodkrantės jūra be dugno

mano duomenų bazėje
trūko praeities
verčiausi su likusiais gyvais po tremties

per galvą verčiausi
plojant vaižganto neskaičiusiems
dėdėms ir dėdienėms
iš vienos pusiaujo pusės į kitą
po krūtinkauliu spausdamas
saulės rezginį
nupiešk saulytę sakydavo
regzdavau voratinklius

pajuodusiais nuo grafito dantimis
skabiau žalias serbentų uogas
už kaimynų tvoros

nokau per lėtai
čia lietuva čia lietūs lyja
skandavo mokytojai ir mokiniai
lietaus krūtys liumpsėjo per vasaras
ledo varvekliai badė korėtą sniegą
be jokios erotikos
bobūnė nuo ryto iki vakaro
mezgė lino tinklus
ne žvejui iš galilėjos

tas jau buvo miręs
ir mano žemėlapy neprisikėlęs

mezgė sapnų gaudykles
voratinklius langams
stovinčio laiko žuvims

gyvenome šeimos vienuolyne
be dievo abrozdėlių ant sienos
kasdien laužydami tylos įžadus
tėvas į šiaurę nuo manęs
motina į pietus
šiek tiek arčiau per pietus ir po darbo
tokius ir braižiau savo žemėlapy
įsikandęs pieštuko galą

snarglėtas galilėjus
šniurkščiojantis be jokios priežasties
įgimta vienatvės yda
į rytus nuo ateities

pieštukų era jau ėjo į pabaigą

karkvabalis

Visi amatai man kelia pasibjaurėjimą
Arthur Rimbaud

ne pirmą kartą susimaunu
vis bandau aprašyti miestą
kuriame gyvenu penkias dešimtis metų

nors gatvę pačią ilgiausią gatvę
jos dulkių pilnos panagės ir plaukai
karpyk nekarpęs

arba bent kiemą didžiausią kiemą pasaulyje
kur vienoje pusėje plieskia saulė
kitoje lietus su žaibais
per vidurį stoviu aš
braukdamas liūlį
be jokios priežasties
būčiau koks prancūzas koks eliuaras
sakyčiau *pasaulis – vienatvė*

ne pirmą kartą susimaunu
vis pro šalį
ir vėl rašau apie tą karkvabalį
kuris beldžias į langą

kvailas kaip pagonių dievas
niekada negirdėjęs apie stiklą ir betoną
beldžiasi visu kūnu be sielos
beldžiasi krinta į žolę į pragarą
kuriuo netiki
vėl keliasi prisikelia beldžiasi vėl
taip ir neįgavęs proto
ir taip iki pat mirties

pavasaris pragariškas sezonas
ne pirmą kartą susimaunu
taip ir neįvaldęs amato
atsitrenkiu į žodžius

už kurių matos amatininkų miestas
gedimino bokštas
ir bažnyčios ir kalvarijų turgus
geriau įsižiūrėjus net rasos ir rokantiškės
De profundis, Domine, koks aš kvailys!

susimovęs karkvabalis

profesinis orientavimas

kuo būsi klausia
dėdė amžinai dryžuotu kaklaraiščiu
klausiamai žiūri ir dėdienė pusmetine šukuosena
atėjusia į madą puikiame naujame pasaulyje
kaminkrėčiu sakau daug negalvodamas
o ką čia galvoti
akių negaliu atitraukti nuo raudonų anglies žarijų
krosnies burnoje
dar nesuprantu ką ji man sako
tikriausiai kalba apie kažkieno mirtį ir prisikėlimą
ryja šviesą išalkusi kaip apokalipsės žvėris

kaminkrėčiu sakau negalvodamas
tarsi žinočiau kad po pusės šimto metų
trūks šio žanro menininkų
kad sugrįš senasis pasaulis
toks raukšlėtas senukas su lazdele
gyvenantis iš santaupų hiperbolizuotų prisiminimų
romos pirčių ir atėnų demokratijos žinovas
bet sunkiai atpažins savo vaikystės namus
savo civitas mundi

o kaime ne tik kad menininko
pusblaivio pameistrio per tris varstus nerasi
neneša galva kaip išrūkyti
tuos suodžius iš kamino
eina dūmai į namus nėra traukos
tik nepradėkit girdi nėra namų be dūmų
yra išpažintys nuodėmių atleidimas

dėmių išėmikliai balikliai
actas kalkių nuosėdoms šalinti
seksas ir išvykos į egzotiškas šalis
yra anoniminiai telefonų numeriai
kunigai psichoanalitikai

būsiu sakau
pirmiausia išmoksiu skaityti knygas
vėliau etiketes ant moterų kūnų
įgysiu protingo žmogaus diplomą
vėliau reputaciją
sutaupęs pinigų įkopsiu į pigiausią kalną
tada pradėsiu žilti
iš baimės gyventi štai taip
ilgai ir laimingai
parašysiu dešimtį knygų

vienoje iš jų pasakosiu apie berniuką
kuris mėgo per balius
sėdėti prie atvirų pragaro durų
kuris nebijojo tamsos
ir nesiklausė ką šneka dėdės ir dėdienės
rakinėjo sau nosį traukė juodulius
per dieną priaugusias kiemo istorijas
virtusias dulkėm ir pelenais
apie berniuką
kuris nieko nemokėjo
cituosiu jo tėvą
žinai tik iš nosies burnon
kitus poetus filosofus

tokių jo giminėj nebuvo
vien inžinieriai konstruktoriai
tiksliųjų mokslų atstovai
noriu būti kitoks galvojo berniukas
arčiau krosnies
su humanitarine pakraipa

žais per dieną suodžiais pelenus krės
bus kaminkrėčiu
iš nosies burnon
juokėsi dėdės ir dėdienės

mano senelis spaudė ranką prezidentui

...vieškeliukas į viršaičio Ališankos sodybą
Algimantas Baltakis

gyvenau laikais
kai senų yrančių nuotraukų gyventojai
kraustės į eilėraščius
dar kvepiančius dažais
naujakuriai nepažįstantys kaimynų
net ir mirę vieniši
dievas mano laikais buvo nekalbus
suirzęs

čia nuotraukoj tavo senelis o čia
jo antroji žmona liūdno likimo
vis kalė man į galvą smigo giliai
tavo senelis spaudė ranką prezidentui
kol ėmiau tikėti kad visus juos pažįstu
kad buvau sutikęs ant kelių sėdėjau
jeigu dievas pralinksmės
gal ir vėl pasimatysim

oho mano senelis spaudė ranką
valstybės prezidentui
leliūnų viršaitis tiesia sudiržusį delną
baltai pirštinei
pievoje priešais bažnyčią žvengia arklys
tas kur senelio kaustytas
tiesiog sutapimas
prieš karą jų būta daug
o ir po karo ypač eilėraščiuose

vėliau prezidentas nusimetė pirštines
kelnes pasiraitojo
ir nubrido per upelį į vakarus neatsigręždamas
pievoje antrą kartą sužvengė arklys

mano senelis įšoko į traukinį
kuriuo paprastai keliaudavo
pavargę arkliai
į skerdyklą
tiesiog sutapimas
būta jų būta ypač į rytus
trečią kartą sužvengė arklys

naktimis prabusdavo šnabždėdamas
gyvenom juk ir nesakyk kad viskas buvo sapnas
iš kur man žinoti ką jis šnabždėjo
eilėraščių sienos plonos
girdis ką šneka kaimynas
ilja iš odesos

prieš mirtį rešiotuos susapnavo
sultingą arklienos gabaliuką keptuvėje
iš kur man žinoti ką jis sapnavo

ir aš spaudžiau ranką valstybės prezidentui
tik nebuvo nei pirštinių
nei arklių
tiek tų sutapimų
iš mano sodybos girdis varpai
o bažnyčios nesimato
vis dažniau pagalvoju
gal jos ir nėra

kaklaraiščio mazgas

neprisirišk
skelbė sutros ir visi tie autoriai
kuriuos mėgau cituoti ne skaityti
nebūk tas kuris šliaužioja
zoomorfizmais bylodavo tėvas
ar šią voverę vėl nusiveši į kalnus ir paliksi
kaip ir tą stirną ar lapę

humoristas prakeiktas
galvojau užmušiu kai niekas nematys
pats nemokėjo kaklaraiščio mazgo surišti
galvą užvertęs laukdavo
kol mama paruoš jį gyvenimui

prisirišdavau prie knygų
kad nereikėtų aiškintis santykių su vyrais
kumščiuotis patamsiuos prie mokyklos po šokių
įrodinėti kieno eilėraštis ilgesnis

mušeikos tampa prozininkais
arba jūrininkais
ar pavydėjau? tada ne
dabar šiek tiek
kaip senstanti gražuolė vėluojančiam
atspindžiui veidrodėlyje
ir vis tiek apsivemiu užsuptas jūros

paskutinį kartą rišaus kaklaraištį
per laidotuves
ilgai stovėjau užvertęs galvą
žmona krapštės prie vindzoro mazgo

galvojau tas siauras maurais apėjęs
jaunystės kaklaraištis kaip inkaras
nuneš srovės kartu su mirusiuoju
jeigu neprisirišiu

tąkart išgelbėjo dvigubas mazgas

mados namai

ta kepurė
tėvo sulankstyta iš laikraščio
kurią užsimaukšlindavo
ant progresuojančios plikės
dažydamas kreida lubas
rankoje teptukas
kepurė su snapeliu septintojo dešimtmečio
dizainas aukštoji mada
beveik yvas san loranas

žengia kilimo podiumu
nuklotu laikraščiais
užsilipa ant taburetės ir tapo
baltą kvadratą
beveik kazimiras malevičius

tas tėvas
sulankstytas iš kaulų ir odos
jaunas gražus manekenas
įspūdingu šnobliu

tas laikraštis pilnas
septintojo dešimtmečio žinių
tos sulankstytos tiesos
rezoliucijos aukštyn kojomis
blyškios kreidos dėmės ant politinio biuro
veidų
pasaulinio perversmo citatos

tie namai
namai neišeinantys iš mados
pilni gyventojų
vieni tik pradeda karjerą
kitų galiojimo laikas eina į pabaigą
susilanksto išsilanksto
namai kvepiantys kreida klijais
skersvėju pro grindų plyšius

kraustaus iš jų ligi šiol
išsivežiau madų katalogus
žiurkes tiesas ir skersą vėją

tik ta kepurė
tėvo sulankstyta iš laikraščio
niekur nerandu
matyt suėjo prakurom
ta kepurė
sulankstyta iš pelenų

būtų kaip tik mano pražilusiai galvai

eutanazija

sprangaus pavasario būta
giesmių ir žiedadulkių būta daugiau
negu telpa gerklėj
alergijos šienligė eroso priepuoliai

kas dar ką dar pamiršau
leisdamas dienas šiapus apmusijusio
paukščių išmatom ištapyto stiklo
margaspalvių kiaušinių lukštai
girgždėjo po kojom
jaunikliai jau lavino balsus
dar nematomi dar tik nuspėjami
kaip paskutinė raidė kryžiažodyje

gyvybė
pirmas į galvą šaunantis žodis
pirmas žodis visada banalus
kad ir ką pradėtum
eilėraštį nekrologą išmaldą ar maldą
gyvybė banali
pavasarį ji užtvindo laukus ir pievas
nepadeda melioracijos grioviai
pauzės tarp veiksnio ir tarinio
slaptos užuominos apie mirtį
nuorodos į hebrajus ir graikus

nes gyvybė baisi kaip rainerio marijos angelas
nesu jo matęs
nesu matęs ir griežlės
kuri kiaurą naktį monotonišku balsu
pjauna pasaulį pusiau išilgai horizonto
kol užkabina saulės arteriją
turiu rinktis tarp gėrio ir blogio
tarp banalybės ir miego
kiekvieną naktį kamšaus ausis
sandariai uždarau langą
gyvybė baisi
kas sakė
kad paukščiai neturi sielos

tas aklas ir plikas išstumtas iš lizdo
be teisės sugrįžti paukščiukas
buvo pirmasis šio pavasario angelas
nutrenktas žemėn liežuvis neapsiverčia
pavadinti jį liuciferiu
šviesos nešėjas
tilpo į delną beveik įžiūrimas
beveik švytintis

krikštijau jį juoduose
melioracijos griovio vandenyse
sakiau pakentėk visai neskaudės

sprangaus pavasario būta

slanksteliai: kryžkaulis

laikrodis su varna

dar vienas laikrodis mano gyvenime
turėjau daugiau negu moterų ar premijų
labiausiai myliu šveicarišką klasikinės išvaizdos nerėksmingas
šekspyriškas dramas išgyvena tyliai
nenugrimzdamas į depresiją
muštro šalininkas primena senąjį
iš kito eilėraščio žuvusį prie indonezijos krantų
kuriam buvau ištikimas ligi pat jo sūraus galo
ko nepasakyčiau apie *swiss military* prabangi
karo laikų meilužė ir tiek

kiti mano laikrodžiai buvo nelaimingi
ne graikų tragedijų veikėjai šiaip nevykėliai
apsimetėliai vėžininkai kurių nesiimdavo operuoti
net senasis kalvarijų turgaus laikrodininkas

šitas ne toks šito viduriuos kirminai ir kaulai
ir vakarykštės duonos trupiniai skrandžio sultys ir išmatos
vietoj vienkartinio elemento suka krumpliaratį vienatinė širdis
krauju varomas
laikrodis su varna

su varna ar kuosa ar gegute ne taip ir svarbu
esu paukščių daltonikas neskiriu juodos nuo juodos
švintant septintą ryto sukrankė septynis kartus

švintant septintą ryto sukrankė pirmą kartą
švintant septintą ryto sukrankė antrą kartą
švintant septintą ryto sukrankė trečią kartą
švintant septintą ryto sukrankė ketvirtą kartą
švintant septintą ryto sukrankė penktą kartą
švintant septintą ryto sukrankė šeštą kartą
švintant septintą ryto sukrankė septintą kartą

iš pušies ar maumedžio sukrankė
esu medžių daltonikas neskiriu žalios nuo žalios
tik vieną kartą per dieną ir parodė tikslų laiką
bet parodė taip
kad visi šveicarijos varpai subliuško
taip parodė
kad pats laikas pasirodė visu gražumu
baisus kaip angelai
liūdnas kaip devintoji elegija
Viskas čia kartą. Kartą ir niekad. Ir mes juk
kartą tiktai. Ir daugiau niekados.
o jau maniau su rilke niekada nebesusitiksiu

kūrybos namai. kažkur prie šiaurės jūros

per naktį knarkiantis šaldytuvas
senas *privileg* sergantis apnėja
mažiausia kaina kurią moku už šį eilėraštį
pats savęs paprastai negirdžiu
turėčiau sakyt esu sau kurčias
žmona jau apsiprato
gyvena su ausų kimštukais
gražiausiame europos mieste
nors dabar knarkiu už tūkstančio kilometrų

ne tik šaldytuvas dar klupinėjimai tamsoj
ieškant jungiklio durų rankenos baimės prakaitas bundant
svetimoj vietoj nes vieną sykį kažkuri iš jų bus tokia svetima
kad nepadės ir mirusiųjų knygos instrukcijos
pelėsių kvapai iš rūsio stovinčio laiko iš kriauklės
kepamų gyvulių dūmų pro orlaides
už sienų vaidenas nuogos moterys
lentynose vietoj knygų akmenys
gal šitaip vaizduotė stangrėja

iš ryto viskas šviesiau viskas paprasčiau
kaip ir dera privilegijuotam penkių žvaigždučių kurortui
po pusryčių ir trijų partijų mahjongo desertui eilėraštis

all included
visų kurčiųjų svajonė

kartą rudenį

prie šiaurės jūros klimatas jūrinis
vyrauja vakarų vėjai velkantys lietaus baržas nuo atlanto

šneku tarsi koks meteorologas
ar koks anglas tradicijos išpuoselėtais nagais
prieš arbatėlę su dvasios aristokratais

prie šiaurės jūros klimaksas
vyrauja vakarų moterys
apėjusios metais čia iš dainos
velkančios vyrus kaip baržas į atoslūgio juostą

niekas nenorėjo mirti čia jau iš filmo
ir nesvarbu kad filmas ne visai į temą
tiesą sakant visai ne
o kaip reikėtų pasakyti kad būtų iš gyvenimo
ir dar politiškai korektiška
kad mylėčiau visus nes jų akys yra mano veidrodis
nes visi mes broliai ir seserys jūroje

o gal nebūtinai
gal jau nebūtinai

atsibeldžiau prie šiaurės jūros
klampoju
velkamas vakarų vėjo per pajūrio akmenis
gražiausi iš jų titnago
abstrakčiai konkrečios skulptūros
arba konkrečiai abstrakčios
kuriose vyrauja juoda ir balta spalvos

pašnekėjau čia kaip koks menotyrininkas
net kalamas ant jūros kryžiaus nepasakyčiau kad
jos nespalvotos

matau jauną mergaitę
vis atsigręžiančią stebeilijasi
į mano sukumpusį šešėlį
prisiskaičiusi anglų pasakų
apie mėlynbarzdį

ir man pačiam jau baisu savęs
gyvenimas yra labai ilgas
norėčiau pasakyti bet tai jau pasakė
vienas poetas todėl belieka cituoti
belieka gyventi

net ir keičiantis vėjui

užgėlė nuo gūsio mano krūminį dantį
pernelyg plonas emalio sluoksnis
pernelyg plona apsauga
nuo visų tų kurių kada nors nebebus

kalėdos cuge

metų pabaiga nebaisu ir suklysti

kad ir sau pameluoti girdi gražiai gyvenau
nuo sausio lig gruodžio
o ypač gegužę kai mečiau rūkyti
čiulpiau savo liežuvį vietoj mentolo pastilės
skaičiau svetimus eilėraščius
vienas kitas net patiko

ir sau patikau kad man dar kažkas patinka
o birželį vėl susisukau suktinę
bet mečiau žmoną visam mėnesiui
gražiai gyvenau ir liepą ir spalį
rugsėjo nepamenu tikriausiai buvau išvažiavęs
gal gėriau geriau būčiau kur nors važiavęs
teksto nėra taigi tikrai nerašiau į baseiną nevaikščiojau

galėčiau nusiųsti bičiuliams
kaip mėgdavo levis iš amsterdamo
kurio knygos viršely autoriaus fotografija stambiu planu
apipjaustytu peniu taigi tikrai žydas nemelavo kai gyrės

siųsdavo metų ataskaitą su nuotraukom
iš egzotinių kraštų spalvotą bukletą
su trumpais komentarais be jokių nešvankybių

galiu ir kitiems gražiai pameluoti
šit pasipuošiau netikru sniegu
ir eglutė nekvėpuoja
nekvepia medžiu stirnos rudais riešutais
ar sakų prakaitu

vadinas ir mirtis bus netikra
lavono netąsys vaikai po trijų karalių
ir aš dar nežinau kuo norėčiau būti kitąmet
laukiu stebuklo
po žila barzda slėpdamas špygą

trys gracijos

trys poetės
viename paveiksle
šviesa krinta sruogomis
atsisakyta šešėlių ir lūpdažių
ne televizija juk kur žengęs į grimerinės skaistyklą
palieki viltį ir gėdos raudonį
atiduota duoklė natūrai

taip norėtųs sakyti
trys gracijos
menas yra amžinas
(kas taip pasakė? autorius nežinomas?
tad kodėl visi tai kartoja?)
gracijos keliauja iš vieno šimtmečio į kitą
kartais šiek tiek priauga svorio
kartais daugiau apsinuogina
neaiškūs ryšiai su dionisu
su požeminiu pasauliu
kurtizanės geišos infantės
tapybą keičia fotografija
kuluarus keičia užkulisiai
bet gracijos yra amžinos
gracijų formos amžinos

trys poetės
viename vakare
toji aukščiausia juoda suknele juodomis kojinėmis
juodais aulinukais laikanti obuolį vienoje rankoje
kažką primena bene iš diurerio graviūrų
žilais mergaitiškais plaukais
sakytum net perkarusi
gal vėlyvojo picasso skonio

antroji įtiktų ir rubensui
po operacijos praradusi gebėjimą
kalbėti svetimomis kalbomis
kalba eilėmis

trečia jau seniai neprigirdi
vietoj auksinių auskarų segas klausos aparatą
sako iš motinos paveldėta
akinių lęšiai iš galilėjo galilėjaus teleskopo
tikriausiai irgi genų kombinacija

taip norėtųs sakyti trys gracijos

taip ir sakau

palata nr. 3

Jaučiuosi taip, lyg būčiau surištas,
ir kartu taip, lyg jeigu būčiau paleistas,
jausčiausi dar blogiau.
Franz Kafka

sulauki dienos
kai nebelauki lankytojų
su vynuogių kekėmis
rankų darbo šokolado plytelėmis
kažkas įsigudrina atnešti net lauko gėlių
puokštę kuriai ieškai stiklainio
nuo raugintų agurkų

kažkam atrodo taip ir turi būti
kukliai prisėsti ant baltos taburetės krašto
traukti iš užančio
gatavą tekstą girdi viskas bus gerai
tai tik pauzė meno pauzė
beveik muzikinė beveik staccato

kokio meno
kokia pauzė

širdies būgnai kala be perstojo
barzdaplaukiai auga be perstojo
kūno poros varstos kaip maximos durys
be pietų pertraukos

sulauki dienos
kai nebelieka lankytojų
stebeilijies pro langą
nuogas ąžuolas su tramdomaisiais po žieve
nepakaltinamas vėjas glamžo
ežero rankraščius
vasario saulė apsimeta cezariu ar napoleonu
sekmadienis apsimeta gydytoju

sulauki dienos
kai turėtum būti paleistas
būti laimingas

toks jau kartą buvau
vaikystėje gal karščiuojant
atrodė kad skrendu virš šalies kurią
užaugęs aplankysiu
augi sakė tėvai
visi skraidantys sapnuose vaikai auga
taip ir turi būti

šią naktį sapne
pagaliau aplankiau

vėl skraidžiau
sunkiai atsiplėšdamas nuo žemės
kaip karkvabalis ar bombonešis
todėl ir džiaugsmas buvo didesnis

turėtum būti paleistas
turėtum būti
turėčiau

šeštadienis šioneberge.
permainų belaukiant

sendaikčių turgus vėjų košiamoj aikštėj
iš tamsių kambarių išvilkti buvusios prabangos
liudininkai
markstos skurdžiuos vasario saulės spinduliuos

nutilę išduoti dar neparduoti
niekieno teritorijoje
tarsi padegėliai nuščiuvę tarp pelenų kalno už nugaros
ir tuštumos priešais

čiupinėju apsilaupiusį veidrodį
jame ne mano veidas

net ne tuščia maudžianti vieta
iš kurios jauna be skrupulų dantistė
išrovė protinį dantį
niekada nebuvau protingas
visad stovėjau šiek tiek piečiau kairiau ar aukščiau
kad galėčiau pasigrožėt skausmu iš šalies

jauna dantiste
prieš kurią apsinuoginau visu savo karieso gražumu

ne mano veidas
svetimos raukšlės svetimi ratilai po akimis
moters kūnas
neįtrauktas į kainą
bučiniai riksmai pravertos durys į kitą istoriją
kuri jau nebetelpa į paauksuotus rėmus

nedaug prašo už savo gyvenimą
vieno eilėraščio mainais
pigiau grybo sakytum

turėjau skatiką ir tas pats
užkrito kažkur tarp porceliano lėkščių
alavinių kareivėlių stovinčių laikrodžių
ir antikvarinio barometro
kuris vienintelis žada permainas

sniegą vėją ir stuburo išvaržas

poezijos vaidmuo

Rasti laiko nebūtoms dramoms.
Toks yra poezijos vaidmuo.
Jacek Podsiadło

taip jacekai kava ankstyvą rytą
opolės centre po nutykusiais skėčiais
geriausias laikas dramoms
štai jau atgaunam savus šešėlius
iš anoniminio bažnyčios šešėlio
dar nerangius ne visad suspėjančius
paskui mūsų kūnus

užsimiegoję aktoriai
pradedam nuo aukos melpomenei
statmenas cigaretės dūmas
iš peleninės aukuro

pavieniai praeiviai
kurių akyse praėjusios nakties aistros
būsimos dienos nuobodulys

neskubėdami renkamės statistus
masinėms scenoms
balsus choro partijoms
mažiausiai galvojam apie žodžius

apie ką šnekamės turbūt apie viską
apie užkeltą vienatvės kainą apie meilės išpardavimus
turbūt apie viską
išskyrus pagrindinį poezijos vaidmenį
į kurį pretenduoja keli oskaro ir nobelio premijos laureatai

rasti laiko nebūtiems draugams
toks yra poezijos vaidmuo

kalbėtis apie tai kas galėjo įvykti
apie tuos kurie negalėjo numirti bet numirė
kas nuolat vyksta bet neįvyksta

taip jacekai kava ankstyvą rytą
geriausias laikas dramoms

taikos balandžiai

atneša taiką į sugriautą miestą alyvmedžio šakelė snape
vyrai traukias iš spintų šliūbinius kostiumus
moterys vyniojas aplink liesus kaklus šilkines skareles
vaikai su cukraus gabalėliais burnose ant surūdijusių dviračių

gal net ne karo gal žiemos pabaiga
gal tiesiog balandis švaros mėnuo
sukas lizdus šventojo morkaus aikštės kapiteliuos

nieko nebijo tupia ant riešo peties ant galvos
ir godžiai lesa trupinius iš dėkingų delnų

sotūs kybo ant atbrailų
meiliai burkuoja ir triedžia ant tų pačių galvų ant pečių
ant šliūbinių kostiumų šilko skarelių
apsimetę paštininkais nešioja gandus

europa be sienų
bevelyčiau be balandžių

berlynalijos

memento mori už lango pavasaris
vidury žiemos
galvoj visai ne tas kas ant liežuvio
tikriausiai tai ir vadinas poezija
memento mori žemėlapiai irgi miršta
tas mokyklinis buvo jaunesnis už tėvus
o kur jis dabar
kieno galvose kuriose kapinėse
mačiau po nakties atsiranda
gyvų gėlių puokštė
o ką pasakytų kalbininkai
apie gyvas gėles kapinėse
contradictio in terminis
tikriausiai tai dar ne poezija
bet arčiau šekspyro
įstabioji ir graudžioji žemėlapių
istorija
su gyvu raudonu gvazdiku
kartografo atlape
su skriestuvais ir žirklėmis

lotynų kalbos perlai tinka
kiekvienam metų laikui
pasakyk tai perlų žvejui kambodžoje
per dienas mirkstančiam vandeny
kalbos perlai sugalvok tu taip
galvoj visai ne tas kas už lango
memento mori
o pavasarį visi dievai prisikelia
verkiant reikia velykų

nes sutirpo tikėjimas metų laikų sintakse
netgi gramatika
sutirpo vitaminų santaupos
manerheimo linijos berlyno sienos
poledinis riebalų sluoksnis toks plonas
kad matau kaip gelmėje vartos raudonas širdies ešerys
plaučiai pritvinkę naujų eilių sakytų airių poetas

braižau paryčiais kitą žemėlapį
jaunesnį už sūnų
ežero kontūrai tinka iš senojo
tinka ir hidronimai pragertų ir mylėtų
miestų vardai
netgi naktinis metro gaudesys
netgi šviesos užuomazga rytuose
reikėtų sakyti saulėtekis
visos aistrų užuomazgos
kurios taip ir neužsimezgė
liko palaidais galais

vedžioju pirštu kaip pirmokas
ieškodamas vietos kur esu
memento mori mokytoja nekantriai
barbena kaulėtu krumpliu į stalą

neprisimenu
nors prasmek kiaurai pažliugusią žemę

silkė pataluos

pasiskolinu pradžiai kelis lauro lapus ašaringąjį svogūną
jau trečius metus neverkiu kiek meilė trunka o kas paskui
pratęsimas iki pirmo įvarčio iki paskutinio insulto

pasitiesęs vakarykštį laikraštį ant stalo pjaunu silkei galvą
užbėga kaimynė nežinia iš kurio aukšto
gal visai ne kaimynė gal banali metafora beldžias snaigėm į langą
miltuotais pirštais kedena mano plaukus o tie vis baltyn

jau galiu pasislėpt sniego kaugėj kaip latvių šaulys šaudyt pro šalį
į visus tuos kurie neateina kurie ateina nekviesti
kedena plaukus kaulėtais pirštais

atsiknisk metafora šiandien vakarieniausiu vienas
jau raudonuoja burokėliai ant stalo silkė pataluos
kaip be jos per kūčias

kai per sniegus brenda šešėliai išbraukti iš svečių sąrašo
kiekvienas su varpeliu
o didžiausias varpas bažnyčios
kaip tik mano patalo dydžio

slanksteliai: stuburgalis

turėtų būti stipri pradžia

turėtų būti stipri pradžia
spustelėjimas gimdos raumenimis
kitos eilutės nuteka
su vandenimis

labiausiai gerbiamas ceremonijos dalyvis
atneša vaiką
apipjaustytojas savo pareigą atliekantis veltui
paprastai būna girtuoklis
nes būdamas labai užimtas negali dalyvauti šventinėse
vaišėse ir dėl to geria tiktai degtinę
visų tų apipjaustytojų nosys dėl to raudonos ir jiems
dvokia iš burnų
todėl labai bjauriai atrodo kai jie
atlikę apipjaustymą tokia burna
iščiulpia kruviną galiuką
kaip to reikalauja paprotys
galiukas po to apibarstomas pjuvenomis
ir po trijų dienų užgyja

prozininkas kafka ir po holokausto liks kafka
o kur pradžios pradžia kur nekaltas poezijos
prasidėjimas mea culpa
atsidūriau ne vietoje ir ne laiku
manimi rašo vadinas esu
marija apsaugok mane
nuo tokių romantinių kliedesių

apibarstyk pjuvenomis
kur tos nekaltos kiaušialąstės
kosminės ovuliacijos
erotiškos juodosios skylės didysis sprogimas
ir jį lydintys nušvitimo efektai
pavojingi akiai protuberantai
sukeliantys vėžį ir aklumą

po homero tūkstančiai neregių poetų
nebeskaito knygų
vakar bložė
šiandien skundės ir venclova

kas iš to
kad dar paskaitau bet nebematau veidų
paprastas ligas diagnozuoju pats
dar tik lengvos formos vienatvės katarakta
trečiosios akies žvairumas

kas iš to
kad trečią dieną budžiu
prie negimusio eilėraščio
ir tris rytus žadina evangelinis gaidys
bundu ne į tą pusę kokia ten erekcija
išsižadu meilės draugų namų
turbūt ir daugiau pažadėčiau
pavyzdžiui laikytis dietos atsisakyti spiritus
mankštinti corpus mesti rūkyti
faustiški kliedesiai
tik kvailiui rodos kad visur jis išimtis
kas iš to kad žinau
lieku prie savo

yra išeitis
visada yra išeitis
niekada nebūna
taip kad nebūtų
pagalvoju džeko skerdiko balsu
sakykim kad ir cezario pjūvis
gležnas eilėraščio kūnelis
traukiamas atbulai
reanimuojamas visą gyvenimą
tas vienintelis
kurį rašo ir rašo
poetas

perka rūbelius kasmet
apipjausto pabarsto
geria degtinę
gabesniems pavyksta
net dvynukai

paliktas po pamokų

Rašykite: „Jau nieko neprisimenu..."
Levas Rubinšteinas

1
taip ir rašau

2
rašau: jau nieko neprisimenu
tik be daugtaškio

3
be daugtaškio kita kalba
užmiegu paslikas
sudėjęs rankas ant krūtinės

4
visi daugtaškiai jau išrašyti
didysis daugtaškių žodynas
jau prekyboje
dulka maximos lentynose

5
rankas ant krūtinės sudėjęs
be kryželio ar maldaknygės
savo kaime užmiegu lengvai
kaip makondo kūdikis

6
kaip makondo kūdikis
kuriam trūksta vaizduotės

7
sapnų neprisimenu
trūksta vaizduotės
būti mirusiam

8
kaimą iš visų pusių
supa vandenys
iš kur tai žinau tamsta mokytoja
iš knygų

9
iš knygų tamsta mokytoja
pirmoje klasėje man buvo gėda

10
man buvo gėda
skaičiuodavau iki tūkstančio
o rašyti nemokėjau
pradėjau nuo taško

11
nuo taško perėjau prie tritaškio
į antrą klasę
mane lydėjo rašalo dėmės

12
rašalo dėmės
plėtės kaip azijos žemynas

13
azijos žemyno neprisimenu
nebuvau toliau kaimo išėjęs
iš visų pusių supa vandenys

14
iš visų pusių rašalas
vadinasi turime reikalą
su sala tamsta mokytoja

15
geografija mano stiprioji pusė
jai nereikia vaizduotės

16
nereikia vaizduotės
užtenka liepiamosios nuosakos
lygiuot ramiai žengte marš

17
žengte marš rikiuotėje
per karinio rengimo pamoką
stoviu pirmas pagal ūgį
ir vis painioju kairę su dešine

18
kairę su dešine žalią su mėlyna
po pamokų man liepia
rašyti: jau nieko neprisimenu

19
man gėda
jeigu rašyčiau
rašyčiau tariamąja nuosaka

20
tariamąja nuosaka
skaitomi visi prisiminimai

21
visi prisiminimai
auga geometrine progresija

22
geometrine progresija
vėliau konverguoja į nulį

23
ką ir reikėjo įrodyti
tamsta mokytoja

24
tamsta mokytoja
iš mados išėjęs kreipinys

25
vėliau konverguoja į nulį

veidrodinis diptichas
(variacijos gražuolės ir pabaisos tema)

I
senas gašlus krienas

perlieja žvilgsniu jaunos poetės eilėraštį
neįskaitomu patyrusio gydytojo raštu
surašo pastabas paraštėje
sau aišku tik sau
gal net būsimo eilėraščio receptui
užtruko ilgiau nei galvojo

ar tai reiškia kad jėgos senka

gal šįkart rado daugiau nei tikėjos

ar tiesiog darė ilgesnes pertraukas tarp eilučių
hermetizuodamas jas ironijos putomis

paaugliškas kampuotas kūnas
be soneto iškilumų ir klosčių
net be privalomų modeliui
haiku x y x proporcijų
ir vis tiek traukia

tiktų į dukras karčiai galvoja
turėčiau būti atlaidesnis
laikytis hipokrato priesaikos
o ne užgulti visu svoriu
senas gašlus krienas

II
nekaltybė

jauna poetė
vengia veidrodžių
šukuoja plaukus priešais pravirą langą
arba griebiasi žirklių
ir karpo raudonai lakuotus nagus
iki gyvuonies
tiesiai virš knygos

kaip elegantiškai sninga
galvoja skolintais žodžiais
raudonas netirpstantis sniegas
ant eilėraščio
kurį moka jau mintinai

galėtų tikti į tėvus
brandus kaip antikvarinis vynas
svaigina kiekvienos soneto
eilutės gurkšnis
o ką jeigu prisigerčiau galvoja
o ką jeigu

staiga aikteli nuo skausmo
raudonas kraujo lašas
šįkart tikras
lėtai krinta į eilėraščio
guolį

turėtų kažką reikšti galvoja
turėčiau būti atsargesnė

triptichas žiauriai sunkiam žmogui

net po tūkstančio metų
tu būsi žiauriai sunkus žmogus
Mizuki Misumi

I
rudeninis

nukritę lapai man gražiausi

regis būsi bulvarinių klajonių auka

visą rudenį prakaitavau deginau juos

ir dar kankina nerono kompleksas

kas buvo rojaus sodininkas?

atsipeikėk: krintantys lapai rojuj?

adomas ir ieva nesulaukė rudens

o obuolys? negi manai ten būta alyvinio?

skynė puszalį ir todėl juos pavarė velniop

na na žilės trenktas egzegete? prisiminei vaikystę?

antaniniai šiemet nesunokę puvo iš vidaus
krito į mirusių lapų patalą be garso

iš vidaus ir pats atrodai nekaip
susimovęs rojaus vidaus reikalų ministras

stovėjau prie vartų be kvapo
kaip išoperuotas adomas
susiėmęs už šonkaulių

ir tu sodininke iki šiol trenkiantis dūmu
tikiesi sulaukti svečių?

II
chiromantinis

suskirdo delnas per pačią gyvenimo liniją

neturėjai likimo raukšlėjais iš įpročio

širdies ir galvos linijos sueina į vieną tik tuomet
kai spaudžiu kumštį iki baltumo

neturėjai priešų vadinas tik liūlį braukei

kaip monblanas aukštas veneros kalnas
reiškia polinkį į meną ir grožį

ar čia tikrai apie delnus kliedi?

arba gyvuliškus instinktus ir nevaldomas aistras
jeigu aukštas kaip everestas

paauglystės žaidimai? matavotės kieno aukštesnis?

neišmokau skaityti

išsipildė tavo neraštingi didieji lūkesčiai
išėjai į kalnus

sauja vandens kaip tvanas kai pagalvoji

nebūk juokingas apokalipsė tau netinka
kaip ir žiedas ant bevardžio piršto

kas dabar išmatuos gyvenimo ilgį
kaip vienas gurkšnis

būk tikras ne ilgesnis už tą ašarų upę
kuri pernakt išsenka artimo žmogaus kumštyje

III
karminis

tikiuosi dar vieno gyvenimo

šuns bambuko kinivarpos?

pramokau nebūti šį kartą gana
norėčiau ko nors saldaus

gyvenimas yra tai kas lieka užmiršus visa ką išmokai

nors tiktų ir tailandietiška pragaro virtuvė

kada paskutinį kartą lydėjai saulę?

turiu tris laikrodžius bet visi rodo skirtingą laiką

gyveni kitą gyvenimą negu tau skirtas mulki

karpausi nagus kasdien skutuosi barzdą – ar tai ką nors reiškia?

išmokai meluoti ir sau

nežinau kuo norėčiau būti

būsi ir dar kaip būsi kačiuk
žiauriai sunkiu žmogumi

kai kurie gimsta posthum.
nietzsche

gimiau kaip ir visi per anksti bet vėliau už save patį kaip gali būti klausinėjo kaimynai tėvai gūžčiojo pečiais jiems irgi ne viskas aišku krikšto nepriėmiau verkiau kaip šėtono parankinis kunigui tai buvo pirmas kartas nesistebiu ir aš vis bandau įsiūlyti savo išnaras dažnai nepavyksta ne tik gyvieji bet ir mirusieji pripažįsta vien savo kosmetiką savus dezodorantus didžiausia prekyba vėlinių naktį vieni gėles ir žvakes kiti krintančias žvaigždes o kai prašvinta šiukšlės ir vazonai ritinėjas po turgaus aikštę gyvieji ir mirusieji kas sau tarsi ir nebuvo susitikę žinia vieni gimsta pavėlavę žiūrėk gimė o jau visi mirę arba gimė kai jau buvo miręs absurdas žiūrint kunigo akimis bet ne toks ir didelis kai pažiūri duobkasio akiduobėmis dabar jau aš gūžčioju pečiais astronomas šmukštaras užsimušdamas nerandu savo žvaigždės juodame dangaus skliaute nors mirk

iš katalogų

mano vaizduotė
tai lentos gabalas
o vietoj instrumento turiu
medinį pagaikštį
Zbigniew Herbert

bromo ugnikalnis boroboduro stupa javos siluetinės lėlės ramajanos baletas idženo sieros kasyklos balio beždžionės lomboko kriokliai kopi luwak kitaip rašant brangiausia pasaulyje kava saulė pačiame zenite ko dar nepaminėjau dėliodamas gražiausio gyvenime mėnesio katalogą kliūva žodis gražiausias ir pats suprantu pats pačiausias turėjo būti medaus mėnuo taip sako visi ar taip galvoja labai abejoju čia kaip apie pomirtinį gyvenimą čia ir yra apie pomirtinį gyvenimą vestuvių dieną iškeliauja juodu kostiumu ir balta suknele tokius ir matai po kelių dešimčių metų šeimos albume tokių gražių ir gedi turėjau tik vieną medaus savaitę kaip gali abejoti pačią gražiausią savaitę tais metais iškart po černobylio baltijos jūra auksinės kopos deficitinių apelsinų žievelės ankštas kambarys vanduo iš tualetinio bakelio andropovo lėlės gulbių baletas plika akimi neįžiūrima radiacija letnij napitok ir aišku saulė ta pati saulė kaip ir anapus pusiaujo ir kaip visad svarbiausi dalykai lieka nepaminėti sakai ir vėl tik aritmetika tik sendaikčių sandėlis negi nieko daugiau nematei neperskaitei tarp eilučių turbūt taip ir yra vos prisėdu prie kavos puodelio ir lenda į galvą ugnikalniai stupos kriokliai argi nesakiau katalogai gražiausios man knygos turėčiau dirbti bibliotekos labirintuose kad ir borgeso asistentu kad ir minotauru sekmadieniais vedžioti skaitytojus pasiėmęs į ranką medinį pagaikštį

graikų tebuvo likę fragmentai

na taip gyventi teko nelengvais laikais graikų tebuvo likę fragmentai daug tuščio ploto paraštėse kur klaidžiojo trumparegis žvilgsnis ieškodamas atsakymo taip man atrodė tada niūriaisiais laikais kurie ir šiaip visada suniūra praėjus kelioms dešimtims metų dabar suprantu ieškojau atsako juk panašus pažįsta panašų argi tai ne tavo beprotiška mintis čiupinėtis keistis kūnų skysčiais uosti vienam kito prakaitą ir tik iš meilės išminčiai o mes ką darėme mes prisimeni tą naktį ilgiausią naujųjų metų naktį kalbėjomės apie triadas ir imperatyvus apimti aistros įkaitę iki raudonumo sėdėjome sovietinio daugiabučio virtuvėje empedokliai pamišę iš meilės filosofijai iš meilės meilei o kambary aplinkui eglutę moterys šoko vienos pačios sau tos liaunos menadės na taip gyventi teko nelengvais laikais kai meilė ir neapykanta valdė žemę ir orą vandenį ir ugnį kūnai nerasdavo kūnų žodžiai prasilenkdavo su žodžiais norėčiau pasakyti kaip ir visose pasakose valdė ilgai ir laimingai bet iš tiesų buvo visai kitaip pats žinai kaip baigiasi visos beprotiškos mintys lieka fragmentai nebaigti eilėraščiai stalčiuose įsimylėjėlių griaučiai po lavos antklode na taip pridėkim ir tavo batą sako išspjovė ugnikalnis spjūvis teorijai jeigu ne gyvenimui niekas nežino kaip buvo iš tiesų tikriausiai nebuvo ir vis tiek ėjau aplinkui rūkstančio ugnikalnio kalderą siauru tarsi disjunkcija taku arba arba gyvenimas arba mirtis mačiau visą savo gyvenimą trumpą kaip filosofijos paskaitos konspektas mačiau pelenus ir dūmus bet bato neradau taip ir maniau gal ugnikalnis ne tas gal aš nebe tas empedoklis

vienu sakiniu

vienu sakiniu ateina į pasaulį kūdikis
vienu sakiniu gelia bitė
vienu sakiniu palieka moterį
nes visi kiti tušti trasuojantys šoviniai
švilpia pro šalį
apšviesdami dvi tamsias vienatves
vienu sakiniu dienos horoskopas
paverčia pragaru visus metus
vienu sakiniu žaidžia sakinio meistras
vienu kamuoliu į vienus dangaus vartus
vienu sakiniu žinios
vienu sakiniu karas
vienu sakiniu įsimeta į kalbą vėžys
karpo žnyplėmis savo uodegą
nebepadeda nei taškai nei daugtaškiai
trumpieji ar ilgieji brūkšniai
vienu sakiniu lieka mažiau
vienu sakiniu susigadina visą gyvenimą
vienu sakiniu recenzuoja bibliją ir šekspyrą
romeo ir džuljeta jie miršta
hamletas miršta
dievas miršta vienu sakiniu
viešpatie kodėl mane apleidai
vienu sakiniu nu niekaip
sako veidaknygės autorius nu niekaip
visas pasaulis vienu sakiniu
vienu kad ir ilgu sudurtiniu
su šalutiniais su įterptiniais
su mechaniniais ir išmaniaisiais
su asmeniniais ar svetimais
vienu sakiniu visas eilėraštis
nu niekaip

poezijos dekalogas

1
neturėsi kitos mūzos tik dilgėlių lauką per kurį brisi
plikomis blauzdomis kasryt

2
nerašysi eilėraščių apie paskutinę vakarienę išgertą vyną
taurių duženas tavo girtuoklystės keliaus iš kartos į kartą ir
karčiausius vaisius skins paskutinieji skaityti nebemokantys

3
nesidangstysi eilėraščiais nes jie pritraukia žaibą net jeigu
slepiesi po antkapiu ar atsiskyrėlio oloje

4
švęsi šventes kitomis dienomis ir kitais metų laikais negu
tavo mylimi žmonės turėsi savo kalendorių kuriame nebus
raudonųjų dienų bus juodosios naktys bus juodosios skylės
kurios ir yra tikrosios poezijos žvaigždės

5
gerbsi kalbą ir visus kurie randa joje prieglobstį ir tuos kurie
neturi ko pasakyti jų legionai po žeme danguje ir miestuose
ir tuos apie kuriuos nėra ko pasakyti nes nebūsi tikras kur
prasideda kalbos galaktika kur ji baigiasi

6
nežudysi eilėraščių kurie ordomis traukia iš sodomų
ir gomorų kurie parsiduoda ne už duonos kąsnį kurie
nesupranta ką daro nežudysi užgniauši savyje kritiko
šventą įsiūtį

7
nesanguliausi su poeto moterimi net jeigu ji yra tik jo
mūza gyvenanti aukštu žemiau negu angelų šeima

8
nevogsi iš tų kurie nerakina durų nei iš mirusiųjų visa ką
rasi prie savo durų ar pašto dėžutėje sukūrensi krosnyje
neatplėšęs pelenais patręši nuolat alkstantį savo talentą

9
nemeluosi rimuodamas

10
negeisi asilo ar eilutės nei žodžių kurie vergauja kitiems
turtingesnis netapsi būsi geras bet ne geriausias

turinys

slanksteliai: atlantas

slanksteliai: ašis

slanksteliai: kryžkaulis

slanksteliai: stuburgalis

Ališanka, Eugenijus
Al-124
Stuburo tik punktyrai: eilėraščiai / Eugenijus Ališanka. – Vilnius:
Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2016. – 104 p.
ISBN 978-9986-39-881-3

Septinta žinomo poeto, eseisto, „Poezijos pavasario" laureato Eugenijaus Ališankos eilėraščių knyga. Praeinamybės pojūtis nuteikia refleksijoms apie gyvenimo kelią ir vertybes. Į viešumos šou ir realybės krumpliaračius žvelgiama su atlaidžia ironija, kaip ir į savųjų maršrutų paklaidas. Konkretėjančios gamtos, kaimo aplinkos apsuptyje spontaniškai iškyla literatūrinės aliuzijos, asmeninio ir istorinio laiko paralelės. Už regimosios tikrovės – stiprus egzistencinių ir kultūrinių prasmių laukas.

UDK 821.172-1

Eugenijus Ališanka

stuburo
tik
punktyrai

eilėraščiai

Redaktorė Janina Riškutė
Dailininkė Deimantė Rybakovienė
Maketuotoja Dalia Kavaliūnaitė

Tiražas 500 egz.

Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla,
K. Sirvydo g. 6, LT-01101 Vilnius
www.rsleidykla.lt
info@rsleidykla.lt

Spausdino UAB „Petro ofsetas",
Naujoji Riovonių g. 25C, LT-03153 Vilnius.

Poezijos knygą atneša gandras, tuo šiandien niekas neabejoja. Kiti paaiškinimai neįtikina arba yra pernelyg erotiški ir netašyti jautrioms skaitytojo ausimis. Autoriui belieka ją užauginti. Kantriai laukti, kol ji atsistos ant kojų, kol sutvirtės jos stuburas. Kol eilėraščiai virs slanksteliais.

Kai keliauju moters stuburu nuo atlanto iki stuburgalio, apčiuopiu tik jo viršūnėles. Ledkalnio viršūnes. Stuburo tik punktyrai.

Kartais knygą ištinka stuburo išvaržos. Kai rimčiau pagalvoji, gal jos ir yra svarbiausios. Primena apie laikinumą ir mirtį.

Ne tik knygos, ne tik.

